

Przedmiotowy system oceniania z historii i społeczeństwa w Zespole Szkół Politechnicznych im. Bohaterów Monte Cassino we Wrześni

Obowiązujący od dnia 1.04.2017 r.

1. Podstawa prawna opracowania Przedmiotowego Systemu Oceniania:

- a) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 83, poz. 562 z późn. zmianami),
- b) podstawa programowa z historii i społeczeństwa dla szkół ponadgimnazjalnych (IV etap edukacyjny),
- c) program nauczania wpisany do szkolnego zestawu programów nauczania,
- d) Wewnątrzszkolny System Oceniania w Zespole Szkół Politechnicznych im. Bohaterów Monte Cassino we Wrześni.

2. Przedmiot uzupełniający.

3. Podręczniki – przedmiot uzupełniający

- M. Markowicz, O. Pytlinska, A. Wyroda, *Ojczysty panteon i ojczyste spory*, Wydawnictwo WSiP
- M. Markowicz, O. Pytlinska, A. Wyroda, *Europa i świat* Wydawnictwo WSiP
- M. Markowicz, O. Pytlinska, A. Wyroda, *Swojskość i obcość* Wydawnictwo WSiP
- M. Markowicz, O. Pytlinska, A. Wyroda, *Rządzący i rządzeni* Wydawnictwo WSiP

4. Cele oceniania:

- a) rozpoznawanie przez nauczyciela poziomu wiedzy i umiejętności oraz postępów w opanowywaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności ujętych w wymaganiach ogólnych i treściach w stosunku do treści podstawy programowej,
- b) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych - co umie i potrafi oraz ewentualnych brakach lub problemach w edukacji oraz o postępach w ich pokonywaniu,
- c) motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- d) pomaganie uczniowi w samodzielnym kształceniu,
- e) informowanie rodziców (opiekunów prawnych) o postępach w nauce, trudnościach lub uzdolnieniach dziecka,
- f) dostarczenie nauczycielowi informacji zwrotnej na temat efektywności metod nauczania, prawidłowości doboru metod i technik pracy z uczniem.

5. Przedmiotem oceny są:

- a) wiadomości – uczeń wie, rozumie,

- b) umiejętności – uczeń potrafi,
- c) postawy:
- d) - zaangażowanie w procesie nauczania – zainteresowania, uczenie się, aktywność, systematyczność, , obowiązkowość, patriotyzm;
- zaangażowanie w środowisku szkolnym i lokalnym;

6. Uczeń otrzymuje oceny cząstkowe w ciągu całego roku szkolnego oraz oceny:

- a) śródroczną,
- b) roczną.

7. Zasady wystawiania oceny śródrocznej i rocznej:

- a) ocena śródroczna i roczna powinna być wystawiona na podstawie, co najmniej, 3. ocen cząstkowych,
- b) ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych,
- c) ocena śródroczna i roczna jest ustalana z uwzględnieniem wagi poszczególnych form oceniania ucznia (wagi nie są wprowadzone do e-dziennika):
 - waga 1 najniższa – praca domowa, postawy – zaangażowanie w proces nauczania (pkt 5.c.); prowadzenie zeszytu;
 - waga 2 – referaty i innego rodzaju prezentacje;
 - waga 3 – kartkówki i odpowiedzi ustne;
 - waga 4 najwyższa - testy (poprawy testów), sprawdziany (poprawy sprawdzianów).

8. Skala ocen i sposób przeliczania uzyskanych punktów na oceny

8.1.

a) celujący	– 6	100%
b) bardzo dobry	– 5	91% – 99%
c) dobry	– 4	76% – 90%
d) dostateczny	– 3	56% – 75%
e) dopuszczający	– 2	30% – 55%
f) niedostateczny	– 1	0% – 29%

8.2.

W przypadku, kiedy uczeń pisze pracę pisemną (kartkówka, praca klasowa, sprawdzian, test) w innym terminie niż klasa i po wyznaczonym w PSO terminie (po upływie 3 tygodni od dnia podania do wiadomości uczniów ocen z danej pracy pisemnej), **z wyjątkiem wypadków losowych** za zgodą nauczyciela, sposób przeliczania uzyskanych punktów jest następujący:

g) celujący	– 6	100%
h) bardzo dobry	– 5	96% – 99%
i) dobry	– 4	86% – 95%
j) dostateczny	– 3	76% – 85%
k) dopuszczający	– 2	51% – 75%
l) niedostateczny	– 1	0% – 50%

8.3. Do czasu napisania przez ucznia zaległej kartkówki, pracy klasowej, sprawdzianu, testu w miejscu przeznaczonym w e-dzienniku na ocenę z danej pracy klasowej, sprawdzianu, testu zapisana zostaje cyfra 0.

9. W przypadku ocen cząstkowych dopuszcza się:

- a) stosowanie znaku „+” (plus) w przypadku, gdy wypowiedź jest pełniejsza od wymaganej na daną ocenę, ale jednak nie spełnia w całości kryteriów wyższej oceny,
- b) stosowanie znaku „-” (minus) w przypadku, gdy wiadomości są niepełne na daną ocenę, lecz braki te nie kwalifikują do oceny o stopień niżej.

Nie stosuje się znaków „+” lub „-” przy ocenie śródrocznej i rocznej.

10. Szczegółowe zasady sprawdzania i oceniania postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów:

- a) każdy uczeń jest oceniany sprawiedliwie,
- b) każdy uczeń jest oceniany systematycznie,
- c) prace klasowe (forma wypracowania), sprawdziany, testy kartkówki i odpowiedzi ustne są obowiązkowe, w wyjątkowych, uzasadnionych indywidualnych przypadkach, odpowiedź ustna może być zamieniona na odpowiedź pisemną (kartkówkę),
- d) prace klasowe (forma wypracowania), sprawdziany, testy zapowiadane są z tygodniowym wyprzedzeniem, poprzedzone powtórzeniem materiału, w miarę możliwości czasowych; zapowiedzią jest wpis terminu do e-dziennika;
- e) nieobecność ucznia na pierwszym terminie formie pisemnej sprawdzającej poziom wiedzy i umiejętności ucznia (kartkówka, praca klasowa, sprawdzian, test) jest odnotowana w e-dzienniku jako cyfra 0;
- f) uczeń nieobecny na kartkówce, musi ją napisać, w uzgodnionym z nauczycielem terminie, w okresie nie dłuższym niż 2 tygodnie, ale do dnia sprawdzianu/testu z zakresu materiału, z którego była dana w sytuacjach losowych terminy te mogą być przedłużone za zgodą nauczyciela; w sytuacji, kiedy uczeń nie przystąpił do napisania danej kartkówki w wyznaczonym terminie (z wyjątkiem wypadków losowych), uczeń przystępuje do napisania danej kartkówki na pierwszej lekcji, na której jest obecny; uczeń może odmówić napisania zaległej kartkówki w tym trybie, co odnotowuje osobiście na kartce, na której miał udzielić pisemnej odpowiedzi w formie kartkówki; w przypadku, kiedy uczeń napisze zaległą kartkówkę, stosuje się sposób przeliczenia punktów podany w pkt 8.2.;
- g) uczeń nieobecny na pracy klasowej/sprawdzianie/teście, musi ją/go napisać w uzgodnionym z nauczycielem terminie, w okresie nie dłuższym niż 3 tygodnie, licząc od dnia podania ocen z danego sprawdzianu/testu/pracy klasowej; po tym terminie uczeń, za zgodą nauczyciela może napisać daną pracę klasową/sprawdzian/test, w sytuacjach losowych terminy te mogą być przedłużone za zgodą nauczyciela; w sytuacji, kiedy uczeń nie przystąpił do napisania danej pracy klasowej/sprawdzianu/testu w wyznaczonym terminie (z wyjątkiem wypadków losowych), uczeń przystępuje do napisania danej pracy klasowej/sprawdzianu/testu na pierwszej lekcji, na której jest obecny; uczeń może odmówić napisania zaległej pracy klasowej/sprawdzianu/, w tym trybie, co odnotowuje osobiście na kartce/teście, na której miał udzielić pisemnej odpowiedzi w formie pracy klasowej/sprawdzianu/testu; w przypadku, kie-

dy uczeń napisze zaległą kartkówkę, stosuje się sposób przeliczenia punktów podany w pkt 8.2.

- h) uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną z pracy klasowej, sprawdzianu, testu, musi przystąpić do poprawy tej oceny w uzgodnionym z nauczycielem terminie, ale nie dłuższym niż 3 tygodnie, licząc od dnia podania ocen z danego sprawdzianu/testu/pracy klasowej; w sytuacjach losowych terminy te mogą być przedłużone za zgodą nauczyciela; w sytuacji, kiedy uczeń nie przystąpił do napisania poprawy z danej pracy klasowej/sprawdzianu/testu w wyznaczonym terminie (z wyjątkiem wypadków losowych), uczeń przystępuje do napisania poprawy danej pracy klasowej/sprawdzianu/testu na pierwszej lekcji, na której jest obecny; uczeń może odmówić napisania zaległej pracy klasowej/sprawdzianu/, w tym trybie, co odnotowuje osobiście na kartce/teście, na której miał udzielić pisemnej odpowiedzi w formie pracy klasowej/sprawdzianu/testu; w sytuacji, kiedy uczeń przystąpił na pierwszej lekcji, na której jest obecny po wyznaczonym terminie, stosuje się sposób przeliczenia punktów podany w pkt 8.2;
- i) do uzyskania ostatecznej oceny z danej pracy klasowej/sprawdzianu/testu, każdy uczeń ma dwa terminy, co oznacza, że każdą ocenę uzyskaną w pierwszym terminie, może poprawić w drugim terminie; jednocześnie, uczeń, który nie przystąpił do napisania danej pracy pisemnej w pierwszym terminie, nie ma już drugiego terminu – z wyjątkiem przypadków losowych, gdyż do jej napisania wybrał drugi termin, w takiej sytuacji uczeń może poprawić tylko ocenę niedostateczną, ponieważ do poprawy oceny niedostatecznej uczeń musi przystąpić na warunkach podanych w punkcie 10.h PSO;
- j) kartkówki nie muszą być zapowiedziane;
- k) przy nieobecności ciągłej powyżej 14 dni uczeń:
 - powinien uzupełnić materiał w ciągu jednego tygodnia, licząc od dnia powrotu na zajęcia, uczeń, w tym przypadku, ma prawo uzyskać pomoc od nauczyciela
 - nie jest oceniany w ciągu jednego tygodnia, licząc od dnia powrotu na zajęcia, w tym nie musi pisać prac pisemnych, których terminy przypadają w pierwszym tygodniu po powrocie ucznia do szkoły;
 - w przypadkach losowych terminy te mogą zostać wydłużone przez nauczyciela, na prośbę ucznia lub jego prawnego opiekuna;
- l) uczeń, który otrzymał śródroczną ocenę niedostateczną może, na prośbę swoją lub jego prawnych opiekunów, przystąpić do poprawy tej oceny w uzgodnionym z nauczycielem terminie, jednak nie później niż do dnia 31 marca danego roku szkolnego;
- m) uczeń ma prawo jeden raz w terminie od dnia rozpoczęcia roku szkolnego do dnia wystawienia oceny śródrocznej i jeden raz w terminie od pierwszego dnia po feriach zimowych do dnia wystawienia oceny rocznej zgłosić nieprzygotowanie do lekcji (przez nieprzygotowanie rozumie się: brak zeszytu, brak pracy domowej, brak gotowości do odpowiedzi, brak pomocy dydaktycznych potrzebnych do lekcji), uczeń zgłasza nieprzygotowanie do zajęć przed ich rozpoczęciem, czyli przed wejściem do sali lekcyjnej lub bezpośrednio po wejściu do sali lekcyjnej; niewykorzystanie tego przywileju w danym okresie, nie skutkuje przesunięciem takiej możliwości na drugi okres danego roku szkolnego w celu zwiększenia liczby nieprzygotowań do dwóch;
- n) w uzasadnionych przypadkach losowych uczeń może być nieprzygotowany do zajęć, poza jednym regulaminowym nieprzygotowaniem w danym okresie

- roku szkolnego; swoje nieprzygotowanie wraz z uzasadnieniem zgłasza przed rozpoczęciem zajęć,
- o) uczeń, który jest nieobecny, w okresie od pierwszego dnia roku szkolnego do dnia wystawiania ocen śródrocznych i w okresie od pierwszego dnia roku szkolnego do dnia wystawiania ocen rocznych, na ponad 50% zajęć lekcyjnych przewidzianych na dany okres roku szkolnego, może zostać niesklasyfikowany; w takim przypadku, uczeń ma prawo wystąpić z wnioskiem do Rady Pedagogicznej o zgodę na przystąpienie egzaminu klasyfikacyjnego,
 - ł) każda ocena wpisywana jest do e-dziennika lekcyjnego,
 - m) oceny są jawne, zarówno dla ucznia, jak i jego rodziców (prawnych opiekunów); na prośbę ucznia ocena nie musi być jawna wobec wszystkich uczniów w danej klasie;
 - n) uczeń jest informowany o każdej ocenie i konsekwencjach z niej wynikających,
 - o) sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne otrzymują do wglądu:
 - uczeń na lekcji,
 - rodzice na własną prośbę podczas osobistego kontaktu z nauczycielem,
 - p) aktywność ucznia na lekcji jest oceniana; przez aktywność na lekcji rozumie się: częste zgłaszanie się i udzielanie poprawnych odpowiedzi, aktywną pracę w grupach, itp.; uczeń może otrzymać częściową ocenę z aktywności za pracę na rzecz społeczności szkolnej, lokalnej, szerszej społeczności;
 - r) przy ocenianiu zawsze należy uwzględniać możliwości intelektualne ucznia,
 - s) obowiązkiem każdego ucznia jest prowadzenie zeszytu przedmiotowego (forma dowolna, uzgodniona z nauczycielem), w wyjątkowych przypadkach (u uczniów mających właściwe orzeczenia PPP) może to być forma elektroniczna;
 - t) ocenie podlegają osiągnięcia ucznia, a nie uczeń.

11. Narzędzia stosowane w ocenianiu:

- a) prace klasowe (forma wypracowania), sprawdziany lub testy – przeprowadzane po zakończeniu każdego działu lub kilku działów, zapowiadane, z co najmniej, tygodniowym wyprzedzeniem, sprawdzane przez nauczyciela i oddane uczniom w ciągu 2 tygodni, licząc od dnia, w którym pisany był sprawdzian/test, praca klasowa;
- b) kartkówki obejmują maksymalnie trzy jednostki lekcyjne – kartkówki nie muszą być poprzedzone wcześniejszą zapowiedzią; są sprawdzane przez nauczyciela i oddane uczniom w ciągu 2 tygodni, licząc od dnia, w którym była pisana dana kartkówka;
- c) odpowiedzi ustne obejmujące materiał z trzech ostatnich jednostek lekcyjnych;
- d) aktywność ucznia – zaangażowanie ucznia, wiedza merytoryczna, sprawność operowania językiem przedmiotu, skuteczność komunikacji oraz umiejętność formułowania dłuższych wypowiedzi, udział w środowisku szkolnym, lokalnym, szerszym środowisku;
- e) ćwiczenia dodatkowe, korzystanie z różnych źródeł informacji,
- f) prace domowe – wiedza merytoryczna, sprawność operowania językiem przedmiotu;
- g) formy pracy twórczej na lekcji, np. rozwiązywanie problemu stawianego przez nauczyciela, wykonanie prezentacji, itp.,
- h) formy pracy twórczej w domu: prezentacje, plansze, tablice historyczne, referaty, itp.;

- i) udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, w tym z historii i wiedzy o społeczeństwie;
- j) postawy ucznia w procesie edukacyjnym.

12. Obniżenie wymagań edukacyjnych:

- a) Uczniowie z orzeczoną przez PPP dysleksją rozwojową na zajęciach z historii i społeczeństwa mogą:
 - mieć wydłużony czas na sprawdzianach,
 - nie muszą głośno czytać np. poleceń do zadań w klasie, aby nie stwarzać sytuacji stresujących ucznia.Wymagania merytoryczne co do oceny prac pisemnych, są takie same jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne, np., jeśli nauczyciel nie może odczytać pracy ucznia może poprosić go, aby uczynił to sam lub odpytać ustnie z tego zakresu materiału,
- b) Uczeń z orzeczeniem PPP może pisać prace domowe (referat, projekt) na komputerze lub drukowanymi literami (dysgrafia).
- c) Uczeń z orzeczeniem PPP ma prawo do dłuższego oczekiwania na odpowiedź po zadany pytanie, oraz ma prawo do uzyskania prostych wskazówek;
- d) Uczeń z orzeczeniem PPP ma prawo do stosowania wobec niego wszystkich zaleceń PPP;
- e) W stosunku do uczniów z dysfunkcjami należy:
 - stosować wiele pochwał jako czynnika motywującego,
 - nie porównywać wyników pracy z wynikami innych uczniów;

13. Sposoby poprawiania niepowodzeń szkolnych i podwyższania osiągnięć:

- a) uczeń, który przystąpił w pierwszym terminie do napisania pracy klasowej/sprawdzianu/testu może (przy ocenie niedostateczną musi) przystąpić do poprawy każdej oceny z danego sprawdzianu/testu/pracy klasowej (maksymalnie w ciągu trzech tygodni, licząc od dnia oddania sprawdzonych prac);
- b) w sytuacji, kiedy uczeń, który otrzymał na pierwszym terminie ocenę niedostateczną nie przystąpił do jej poprawy w wyznaczonym terminie (z wyjątkiem wypadków losowych), przystępuje do poprawy oceny niedostatecznej z danej pracy klasowej/sprawdzianu/testu na pierwszej lekcji, na której jest obecny; uczeń może odmówić napisania poprawy oceny niedostatecznej z danej pracy klasowej/sprawdzianu/, w tym trybie, co odnotowuje osobiście na kartce/teście, na której miał udzielić pisemnej odpowiedzi w formie pracy klasowej/sprawdzianu/testu; w sytuacji, kiedy uczeń przystąpił na pierwszej lekcji, na której jest obecny po wyznaczonym terminie, stosuje się sposób przeliczenia punktów podany w pkt 8.2.;
- c)nie podlega poprawie ocena z odpowiedzi pisemnej (kartkówki) i odpowiedzi ustnej, ponieważ jest to jednocześnie ocena pracy ucznia w procesie edukacyjnym (systematyczność uczenia się), z wyjątkiem losowych, indywidualnych przypadków;
- d) w wyjątkowych przypadkach poprawianie oceny z danej pracy klasowej/sprawdzianu/testu może odbywać się, za zgodą nauczyciela, bezpośrednio przed wystawieniem oceny śródrocznej lub rocznej, ale z uwzględnieniem zasad przeliczania punktów na ocenę podanych w punkcie 8.2.; wyjątek może stanowić przypadek losowy;

- e) w wyjątkowych przypadkach losowych uczeń może być zwolniony z pracy klasowej, sprawdzianu, kartkówki lub odpowiedzi ustnej,

14. Sposoby informowania uczniów i rodziców (opiekunów prawnych):

- a) na pierwszej lekcji w roku szkolnym nauczyciel zapoznaje uczniów z PSO, uczeń ma obowiązek poinformować rodziców o zasadach PSO i możliwości zapoznania się rodziców z PSO na pierwszym spotkaniu ogólnoszkolnym w danym roku szkolnym oraz o tym, że jest on dostępny na stronie internetowej szkoły;
- b) rodzice mają możliwość wglądu do PSO na pierwszym ogólnoszkolnym spotkaniu rodziców w danym roku szkolnym i/lub na stronie internetowej szkoły od dnia 16 września każdego roku szkolnego;
- c) oceny są jawne (dla danego ucznia i jego rodziców/opiekunów prawnych), ustalone w oparciu o opracowane kryteria,
- d) sprawdziany przechowywane są w szkole do końca danego roku szkolnego,
- e) o ocenach cząstkowych i klasyfikacyjnych informuje się rodziców na zebraniach lub w czasie indywidualnych spotkań,
- f) rodzice mają wgląd do e-dziennika, gdzie mogą sprawdzić bieżące oceny swego dziecka;
- g) informacja o grożącej rocznej ocenie niedostatecznej jest przekazywana rodzicom zgodnie z procedurą WSO.

15. Wymagania na poszczególne oceny:

15.1. Na ocenę dopuszczającą.

a) cząstkową; uczeń:

- odczytuje proste treści z mapy i innych źródeł (tabele, wykresy, dane statystyczne, ikonografia),
- rozumie większość treści zawartych w źródłach
- dostrzega niektóre związki,
- umieszcza wydarzenia w czasie,
- szereguje wydarzenia w czasie,
- podejmuje próbę opisu wydarzeń,
- podejmuje próbę wskazania przyczyn i skutków,
- objaśnianie główne pojęcia,
- w większości stosuje właściwą terminologię,
- zna niektóre postaci historyczne oraz z życia politycznego i gospodarczego
- popełnia niewiele błędów faktograficznych,
- potrafi minimalnie współpracować z grupą,
- odpowiada/pracuje z pomocą nauczyciela

b) śródroczną i roczną – jeżeli wynika z ocen cząstkowych;

Szczegółowe wymagania w odniesieniu do treści realizowanych na danej danych zajęciach znajdują się w załączniku do PSO z przedmiotu historia i społeczeństwo (Plan wynikowy)

15.2. Na ocenę dostateczną.

a) śródroczną; uczeń:

- szereguje ważne wydarzenia w czasie w związkach poprzedzania, współistnienia i następstwa,
- umieszcza wydarzenia w czasie i przestrzeni,
- prawidłowo odczytuje informacje zawarte w źródłach, podejmuje próbę ich interpretacji,
- opisuje wydarzenia,
- wskazuje przyczyny i skutki,
- podejmuje próbę wyciągania wniosków,
- potrafi odnaleźć informacje zawarte w różnych źródłach,
- podejmuje próbę sformułowania pytań do analizowanego dokumentu, problemu,
- zna główne postaci historyczne oraz z życia politycznego i gospodarczego,
- podejmuje próbę omówienia zagadnienia
- może popełnić nieznaczne błędy faktograficzne
- potrafi współpracować z grupą,
- buduje odpowiedź/odpowiada z niewielką pomocą nauczyciela.

b) śródroczną i roczną – jeżeli wynika z ocen cząstkowych;

Szczegółowe wymagania w odniesieniu do treści realizowanych na danej danych zajęciach znajdują się w załączniku do PSO z przedmiotu historia i społeczeństwo (Plan wynikowy)

15.3. Na ocenę dobrą.

a) śródroczną; uczeń:

- dostrzega ciągłość i zmiany w historii, w tym ewolucję ustrojów politycznych,
- rozumie związki między różnymi dziedzinami życia politycznego, gospodarczego i społecznego,
- potrafi zintegrować wiedzę zawartą w różnych źródłach i w podręczniku,
- potrafi przedstawić wyniki swojej pracy oraz wyrazić swoją opinię,
- potrafi przeprowadzić analizę porównawczą źródeł,
- potrafi wskazać różnice w poglądach i ocenach oraz przyczyny tych różnic,
- potrafi zbudować/napisać dłuższą wypowiedź na dany temat,
- potrafi wyciągnąć wnioski,
- podejmuje próbę oceny,
- podejmuje próbę dyskusji,
- stosuje poprawne słownictwo i terminologię,
- współpracuje z grupą, potrafi pełnić różne role w grupie,

- odpowiada samodzielnie.

b) śródroczną i roczną – jeżeli wynika z ocen cząstkowych;

Szczegółowe wymagania w odniesieniu do treści realizowanych na danej danych zajęciach znajdują się w załączniku do PSO z przedmiotu historia i społeczeństwo (Plan wynikowy)

15.4. Na ocenę bardzo dobrą.

a) śródroczną; Uczeń:

- ocenia przydatności źródła do rekonstrukcji wydarzeń historycznych, w tym politycznych i gospodarczych,
- potrafi sformułować ocenę,
- porównuje analogicznych zjawiska w różnych krajach/częściach świata,
- dostrzega związki między teraźniejszością a przeszłością,
- rozpoznaje rodzaje tempa zmian (gwałtowne, stopniowe),
- potrafi dyskutować,
- potrafi zbudować własny obraz przeszłości na podstawie różnych przekazów źródłowych i wiedzy ogólnej.
- potrafi napisać dłuższą wypowiedź (rozprawę, esej, itp.), dokonując właściwej selekcji materiału i stosując właściwą faktografię, dynamikę wypowiedzi,
- potrafi scharakteryzować zagadnienie, problem, itp.
- potrafi sformułować wypowiedź indywidualną i zbiorową,

b) śródroczną i roczną:

- jeżeli wynika ona z ocen cząstkowych,
- lub, jeżeli z ocen cząstkowych uczeń może uzyskać ocenę dobrą i dodatkowo brał udział w konkursach i olimpiadach, uzyskując w nich jedno z trzech pierwszych miejsc lub wyróżnienie na szczeblu, co najmniej, powiatowym/rejonowym,
- lub, jeżeli z ocen cząstkowych uczeń może uzyskać ocenę dostateczną, a uzyskał wyróżnienie konkursów i olimpiad na szczeblu wojewódzkim, regionalnym, krajowym, międzynarodowym;
- lub, jeżeli uczeń jest laureatem, finalistą konkursów i olimpiad na szczeblu wojewódzkim, regionalnym, krajowym, międzynarodowym

Szczegółowe wymagania w odniesieniu do treści realizowanych na danej danych zajęciach znajdują się w załączniku do PSO z przedmiotu historia i społeczeństwo (Plan wynikowy)

15.5. Na ocenę celującą.

a) cząstkową, uczeń:

- ma szczególnie oryginalne i twórcze osiągnięcie, opierające się na gruntownej wiedzy np. referaty maksymalnie wyczerpujące temat,

makiety, mapy, modele, przygotowanie dramy, korzystanie ze źródeł, poszukiwanie źródeł, indywidualne wycieczki i sprawozdania z nich, poszukiwanie ciekawych ludzi, wywiady z nimi, prowadzenie strony historycznej do gazety szkolnej lub lokalnej,

- odpowiedź ustną, w której uczeń wyczerpująco omówił temat/problem,
- odpowiedź pisemną – kartkówkę, jeżeli uczeń uzyskał 100% punktów możliwych do zdobycia,
- sprawdzian wiadomości/test wiadomości, jeżeli uczeń uzyskał 100% punktów możliwych do uzyskania.

Szczegółowe wymagania w odniesieniu do treści realizowanych na danej danych zajęciach znajdują się w załączniku do PSO z przedmiotu historia i społeczeństwo (Plan wynikowy)

b) śródroczną i roczną, uczeń otrzymuje:

- jeżeli wynika ona z ocen cząstkowych,
- lub, jeżeli z ocen cząstkowych uczeń może uzyskać ocenę bardzo dobrą i dodatkowo brał udział w konkursach i olimpiadach, uzyskując w nich jedno z trzech pierwszych miejsc lub wyróżnienie na szczeblu, co najmniej powiatowym/rejonowym,
- lub, jeżeli z ocen cząstkowych uczeń może uzyskać ocenę dobrą, a uzyskał wyróżnienie konkursów i olimpiad na szczeblu wojewódzkim, regionalnym, krajowym, międzynarodowym;
- lub, jeżeli uczeń jest laureatem, finalistą konkursów i olimpiad na szczeblu wojewódzkim, regionalnym, krajowym, międzynarodowym.

h) Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej.

Zostały określone w Wewnątrzszkolnym Systemie Oceniania w rozdziale V , punkty od 17-19.